

leváci a leváctví – část č. 18

levák – kytara a bicí

aneb

co je potřeba vědět, když levák začíná hrát na nástroje.

ivo vodička 2012

- ▶ **Co je potřeba vědět, když levák začíná hrát na hudební nástroj?**
- ▶ **Jak se dá upravit španělská kytara pro začínajícího leváka?**
- ▶ **Jaké nástroje se skutečně vyrábějí pro leváky?**
  - ▶ **Kytary a bicí**

Jak se leváci učí na hudební nástroje?

- ▶ malí leváci, kteří začínají hrát na pravostranný nástroj, postupují zpočátku rychle, protože metodiky jsou zaměřeny na procvičování pravákovy levé ruky - levákovi to jde snadno.
- ▶ vzápětí je aktivizována ruka pravá - zde leváci často narazí na první obtíž, jejich pravá ruka tak rychle nezvládá obvyklý postup. Nezbyvá než se obrnit trpělivostí ze strany žáka a učitele a cvičit a cvičit.
- ▶ Pokud leváci hrají na nástroj pro leváky, mají stejné možnosti jako praváci na nástrojích svých. Na konečném hudebním výkonu leváků i praváků se pak podílí jen chuť, nasazení, talent a správné vedení podpořené zájmem celé rodiny a jejího okolí

Jak vybrat hudební nástroj pro leváka?

- ▶ malý levák, který chce začít hrát na nějaký nástroj, by si měl vybrat ten, který se mu líbí. Problém je v tom, že ve věku, kdy má začít, si často vybrat neumí
- ▶ v úvahu musí rodiče vzít i cenu a dostupnost nástroje, možnosti možnosti dítěte z hlediska jeho talentu, postavy i pohlaví - ne každý dechový nástroj může rozeznít křehká dívka, ne každý soused v paneláku unese intenzivní cvičení na bicí
- ▶ je potřeba vědět, že v dospívání se osobní preference dítěte mění a na základě již vybudované hudebnosti na původním nástroji si dospívající vybírají nový nástroj, kterému se pak plně věnují

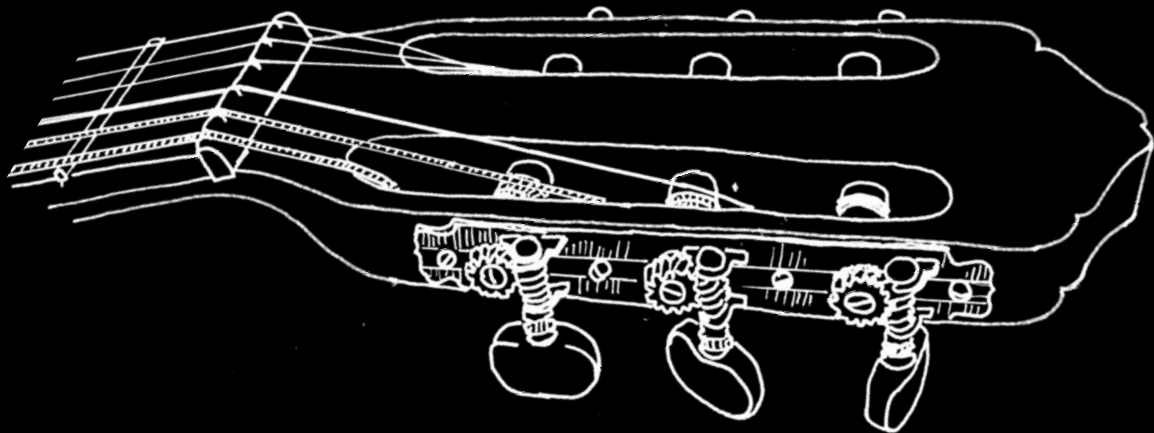
Mohou leváci hrát na nástroj pro praváky?

- ▶ v posledních dvou stoletích, kdy se nástroje vyráběly důsledně pouze pro praváky, leváci na ně úspěšně hráli a mnozí z nich se stali dokonce virtuozy
- ▶ je tedy možno říci, že leváci nástroje pro praváky zvládají, ale vyžaduje to od nich větší dávku píle a trpělivosti při zvládnutí činnosti pravé ruky, ale není se třeba bát
- ▶ snad jediná možná kolize může nastat, když malý levák zároveň vstupuje do školy a zároveň začíná hrát na nástroj pro praváky. Ve škole si osvojuje základy čtení a psaní, které pro některé leváky přinášejí zátěž v pravolevé orientaci, a zároveň s tím jsou na něj kladeny nároky na koordinaci pravé ruky!

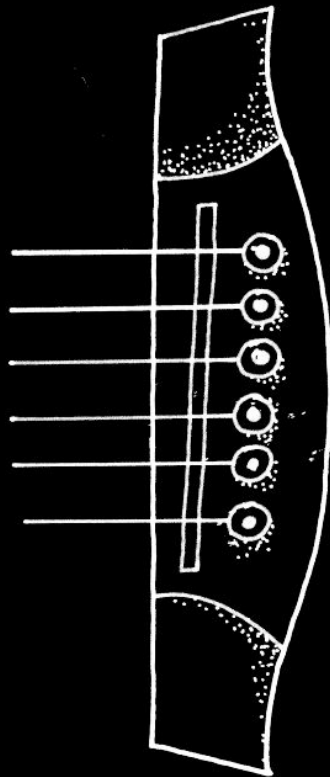
Klasická kytara, tzv. španělská, je u nás nejrozšířenější a také nejdostupnější kytarou vůbec.

Konstrukce umožňuje převrátit ji na opačnou stranu, aby na ni mohl hrát i levák - nutné je ovšem přeložit struny. Basová struna musí být vždy blíže palci.

Při navíjení strun na hlavové mechaniky otáčíme kolíčky pravou rukou od sebe, i když se struny navíjejí podtáčením, na samotné ladění to nemá vliv.

kompensovaná
kobyłka na
kytaře pro
leváky

nekompenzovaná
kobyłka

Rozdíl mezi tzv. kompenzovanou a nekompenzovanou kobylkou akustických kytar: kytara nebo jiný strunný nástroj s nekompenzovanou kobylkou lze pro leváka otočit (kytara, mandolína, ukulele), nástroje s kompenzovanou kobylkou je stranově určena buď jen pravákům, nebo levákům.

Německá firma Höfner byla jedna z prvních, která zaznamenala už na konci padesátých let minulého století zájem leváků samouků. Strojová výroba umožnila vyrábět levnější nástroje i pro tehdy začínající leváky.

Höfner Violin Bass 500/1 používá na koncertech Paul McCartney dodnes.

Kytary pro leváky se v nabídkách tradičně značí kódem LH - left hand!

V současné době všichni velcí výrobci kytar nabízejí všechny základní typy kytar - v sortimentu to tvoří něco kolem 3% modelů.

Kolik kusů levostranných kytar se však skutečně prodá, je obchodním tajemstvím.

Je zajímavé, že samouctví leváků, kteří ze sociálních nebo jiných důvodů nechodili do hudebních škol, kde byla jako jediná možná výuka pro pravoruké hudebníky, si u výrobců vynutila levostranné varianty nástrojů - kytar, baskytar a některých součástí bicích.

Je známo, že řada kytaristů, kteří se stali ikonami mladé generace, byli leváci samouci, kteří si intuitivně kytaru obrátili.

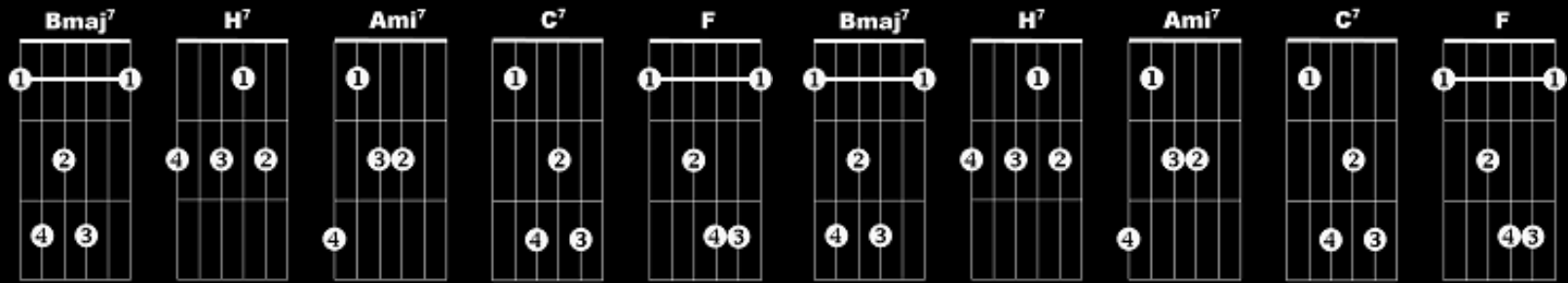
Jimmy Hendrix a Paul McCartney prolomili bariéru ve vnímání leváků.

Stratocaster a jiné elektrické kytary pro leváky poznáme na první pohled stranově obráceným provedením; prvním poznávacím znamením je i logo nástroje čitelné z čelního pohledu.

Jimi Hendrix se svým typickým stratocasterem pro praváky, ale s převrácenými strunami. V době jeho nastupující slávy se už u Fenderu běžně vyráběly modely LH, ale pro Hendrixu už byl RH strat neodmyslitelnou součástí jeho image.

Ukázka akordů na kytaru pro leváky

- ▶ každý, kdo chce hrát na levostrannou kytaru nebo bicí nástroje, by se měl nejdříve domluvit s učitelem, jestli je na to i on připraven!
- ▶ přecházení z nástroje pro praváky na leváka a zpět může způsobit orientační chaos, je tedy potřeba vše dobře rozmyslet
- ▶ učebnice hry na kytaru pro leváky jsou dnes i u nás dostupné, mnoho instruktážních videí je možno nahledat na www.youtube.com

Další nástroj pro leváky: bicí! Dnešní výrobci nabízejí celou řadu komponentů, z kterých se dá sestavit souprava bicích pro leváka.

Ringo Starr jako levák však používá rozmístění pro praváky, ale svou levou rukou přivádí k šílenství všechny bubeníky, kteří chtějí hrát písně The Beatles.

Kde vybrat hudební nástroj pro leváka?

- ▶ jediné nástroje skutečně určené levákům jsou kytary a bicí, ostatní nástroje jsou pro praváky nebo nejsou stranově orientovány
- ▶ všechny obchody s hudebními nástroji jsou dnes schopny poradit s koupí levostranné kytary a objednat určitý typ k vyzkoušení přímo do obchodu
- ▶ na velkých internetových prodejnách u nás i v sousedních zemích je vždy uveden okruh kytar pro leváky, stejně tak komponenty pro sestavení bicí soupravy
- ▶ ▶ ▶ nejznámější a prověřené internetové obchody s nástroji:
www.kytary.cz, www.muziker.cz, www.audiotek.cz,
www.muzikant.cz, www.thomann.de

- ▶ ▶ ▶ ▶ ▶ čas strávený při hraní na nástroj při domácím nebo veřejném muzicírování je výrazem smysluplného aktivního přístupu k životu, při němž dítě i dospělý hudebník prožívá radost a rozdává ji druhým

Použitá literatura a informační zdroje:

Drnková, Zdena, Syllabová, Růžena: Záhada leváctví a praváctví, Avicennum, Praha, 1983
Kurfürst, Pavel, prof. PhDr., CSc.: Hudební nástroje, nakladatelství TOGGA, spol. s r. o., Praha, 2002

Snímek číslo:

22. http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d1/Modern_Classical_Guitar_121.jpg

22. vlastní kresba

23. vlastní kresby

24. http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/36/Hofner_500-1V62WorldHistory_LH_1.jpg

25. http://en.wikipedia.org/wiki/File:Paul,_George_%26_John.png

26. vlastní foto

27. http://en.wikipedia.org/wiki/File:Jimi_Hendrix_1967.png

28. vlastní kresba

26. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:20110626_043_All-Starr-Band-in-Paris_Ringo-Starr_drums_WP.jpg

Vodička, Ivo: Nechte leváky drápat, Portál, Praha, 2008

Objasňuje podstatu grafomotoriky levorukého psaní, popisuje základní přístupy leváků k psaní a nově zdůvodňuje nejvýhodnější způsob psaní pro leváky a používání pomůcek pro leváky doma, v mateřské a základní škole.

Učitelům, rodičům a samotným levákům poskytuje praktické rady o psacích a kreslicích prostředcích pro leváky a o jejich použití doma a v mateřské a základní škole. Na základě rozboru písma ve vztahu tahu a tlaku při psaní vysvětluje, proč většina leváků píše jinak, než je doporučeno školní metodikou. Obsahuje vyobrazení způsobů psaní leváků, ukázky rukopisů a fotografie.

Střední pedagogická škola J.H.Pestalozziho, Komenského 3, Litoměřice

ivo.vodicka@seznam.cz